

Guide

... til farligt gods



Denne **guide** er en introduktion til
håndtering af farligt gods.



**Guiden
kommer
omkring:**

1. Hvad er farligt gods?
2. Hvordan ved du, hvilke af dine produkter, som er "farligt gods"?
3. Hvilke regler gælder for farligt gods?
4. Hvilke roller kan man have?
5. Hvilke forpligtelser har de enkelte roller?
6. ADR – transport på vej
7. Undtagelser fra det fulde regelsæt
8. Privatpersoners transport af farligt gods
9. Den krævede uddannelse
10. Transportdokumenter

Hvad er farligt gods?

Farligt gods er produkter, som udgør en akut fare for enten mennesker eller for miljøet, hvis der sker et uheld under transporten af dem.

Det kan fx. være brandfarlige væsker eller brandfarlige faste stoffer, trykflasker og sprayflasker, giftige eller smittefarlige stoffer, radioaktive stoffer og radioaktive kilder, syrer/baser og andre ætsende stoffer, litiumbatterier, stoffer som er farlige for miljøet, airbags, eksplosiver og fyrværkeri.



Hvordan ved du, hvilke af dine produkter, som er "farligt gods"?

Det fremgår af et kemisk produkts sikkerhedsdatablad (punkt 14), om produktet er farligt gods og omfattet af de forskellige regler.

Alternativt kan man se, om produktet allerede er mærket med faresedler for farligt gods.

Hvis man endnu kun har klassificeret produktet efter kemikaliereglerne (CLP), vil disse farepiktogrammer betyde, at produktet er farligt gods.

Derudover er radioaktive stoffer, smittefarlige stoffer og lithiumbatterier også farligt gods.



**Dansk
Kemidatabase**
— en del af Joblife



assisteret med NIRÅS

Kemikaliemærkning

Gamle faresymboler og nye farepiktogrammer

Faresymboler (gamle)	Farepiktogrammer (nye)	Forklaring af piktogram
 Tx Meget giftig	 	Livsfarlig ved indånding, ved hudkontakt og ved indtagelse. Alvorlig sundhedsfare som kræft, skade på arveanlæg, forplantning og organer.
 T Giftig	 	Giftig. Alvorlig sundhedsfare som kræft, skade på arveanlæg, forplantning og organer.
 C Ætsende		Ætsende.
 Xn Sundhedsskadelig	  	Farlig. Mulig sundhedsfare som kræft, skade på arveanlæg, forplantning og organer. Overfølsomhed ved indånding.
 Xi Lokalirriterende	 	Alvorlig øjenskade. Irritation af øjne og hud. Kan irritere luftveje. Overfølsomhed ved hudkontakt.
 N Miljøfarlig		Miljøfare.
 E Eksplodiv		Eksplisionsfare.
 Fx Yderst brandfarlig		Yderst brandfarlige væsker og deres dampe. Gasser, aerosoler og faste stoffer.
 F Meget brandfarlig		Brandfarlige væsker og deres dampe. Gasser, aerosoler og faste stoffer.
 O Brandnærende		Brandnærende væsker, faste stoffer og gasser.
 Ingen		Gasser under tryk.

Aut. arbejdsmiljørådgiver · joblife.dk
Tlf. 88 19 18 00 · E-mail: info@joblife.dk

2022

Hvilke regler gælder for farligt gods?

Når farligt gods transporteres på offentlig vej i et registreringspligtigt køretøj eller via tog, skib eller fly, gælder der særlige regler.

Disse regelsæt er lidt forskellige alt efter transportformen.

- Ved transport på vej gælder **ADR** reglerne.
- Ved transport med tog gælder **RID** reglerne.

Disse to regelsæt ligner dog hinanden meget.

- Ved transport til søs gælder **IMDG** koden.
- Og ved transport i fly gælder **IATA** reglerne.



Har du brug for rådgivning?

Har du brug for rådgivning eller en sparringspartner i forhold til transport af farligt gods - hvad end der er tale om transport på vej, jernbane eller til søs, så kan vores kemikere hjælpe dig. Vi har flere sikkerhedsrådgivere bag Dansk Kemidatabase, som rådgiver en lang række virksomheder.

Hvilke roller kan man have?

Rollerne er:

- **Afsender** - den virksomhed/person, der afsender det farlige gods
- **Transportør** - den virksomhed/person, som transporterer det farlige gods
- **Modtager** - den virksomhed/person, der modtager det farlige gods
- **Læsser** - den person, som læsser det farlige gods
- **Pakker** - den person, der pakker/emballerer det farlige gods
- **Påfylder** - den person, som fylder det farlige gods i tankvogne
- **Bruger af tankcontainer eller UN-tank** - den person, som fylder det farlige gods i en tankcontainer eller UN-tank
- **Aflæsser** - den person, der aflæsser det farlige gods



Hvilke forpligtelser har de enkelte roller?

Afsenderen skal bl.a.:

- Kontrollere at det farlige gods er klassificeret og tilladt at transportere,
- give transportøren sporbar information om transporten og
- benytte godkendt emballage, tanke mm.

Transportøren skal bl.a.:

- Kontrollere at det farlige gods er tilladt at transportere,
- visuelt kontrollere køretøjer og ladning og
- kontrollere, at køretøjerne er korrekt mærket og udstyret med det pligtige udstyr.

Modtageren skal:

- Kontrollere at det er det rigtige gods, de modtager.



Læsseren skal bl.a.:

- Sikre at det farlige gods er lovligt at transportere,
- kontrollere om emballagen er beskadiget og
- ved pålæsning af kolli iagttage forbuddene mod sammenlæsning.

Pakkeren skal:

- Opfylde bestemmelserne om emballering og sammenpakning og
- bestemmelserne om mærkning af kolli.

Påfylderen skal bl.a.:

- Kontrollere at tankene er i tilfredsstillende stand,
- kun påfylde farligt gods, som er tilladt i tanken og overholder den tilladte fyldningsgrad og
- opfylde bestemmelserne om farligt gods i rum, der grænser op til hinanden.

Brugeren af tankcontainer eller UN-tank skal:

- Kontrollere at bestemmelserne vedrørende konstruktion, udstyr, eftersyn, prøvning og mærkning er opfyldt,
- sikre tilstrækkelig vedligeholdelse af tankene og deres udstyr og
- sørge for ekstraordinært eftersyn, hvis nødvendigt.

Aflæsseren skal bl.a.:

- Kontrollere at det rigtige gods aflæsses,
- før og under aflæsning kontrollere, om der er skader, som vil være til fare under aflæsningen og
- sikre korrekt rengøring/dekontaminering og fjerne faresedler, mærker og orangefarvede skilte herefter.

Dansk Kemidatabase – dit kemistyringssystem!

Udover at Dansk Kemidatabase leverer kvalitetssikret, letforståeligt, 2-siders instruktionsmateriale på alle jeres kemiske produkter med tilhørende sikkerhedsdatablade samt et modul til udarbejdelse af kemiske risikovurderinger, har vi også tilkøbet Transportmodul, som gør det nemt for dig at udarbejde transportdokumenter, når din kemi skal transporteres ad vej.

ADR – transport på vej

Farligt gods kan sendes på flere måder:

- efter det fulde regelsæt,
- efter reglerne om frimængde,
- efter reglerne om begrænset mængde eller
- efter reglerne om undtagne mængder.

Reglerne bliver mere og mere lempelige fra det fulde regelsæt og ned til undtagne mængder.

Dette skyldes, at de tilladte mængder, og dermed risikoen ved uheld, også reduceres kraftigt fra:

- Det fulde regelsæt til
- frimængde (op til 1000 liter eller kg alt efter typen af farligt gods),
- til begrænset mængde (emballage på 5 liter eller kg i pakker med 20 eller 30 kg) og
- til undtagne mængder (emballage på 1 – 30 ml eller g).

Det gælder dog **altid** for transport af farligt gods, at det skal stuves/surres forsvarligt, og at der skal køres forsigtigt.

Undtagelser fra det fulde regelsæt

Der er også to undtagelser fra det fulde regelsæt:

Den såkaldte montør- eller håndværkerregel.

Her gælder, at hvis transporten primært er en transport af arbejdskraft fx en håndværker, der skal ud til en kunde og arbejde, så gælder reglerne om farligt gods ikke for det, han har med i bilen, såfremt:

- Transporten af farligt gods er en underordnet aktivitet. Transportens formål er transport af arbejdskraft.
- Der højst er 450 liter farligt gods pr. emballage og der ikke transporteres radioaktive stoffer og
- Der transporteres maksimum 1000 point, som beregnet efter reglerne om frimængder.

Privatpersoners transport af farligt gods

Privatpersoner er undtaget reglerne, hvis:

- De kører forsigtigt, og det farlige gods er stuvet/surret forsvarligt,
- der er truffet foranstaltninger til forebyggelse af spild,
- det farlige gods er emballeret til detailsalg og er til deres personlige, hjemlige, fritids- eller sportsaktivitetsbrug,
- emballagen ikke er palletanke, storeballager (over 400 kg eller 450 liter) eller tanke,
- brandfarlige væsker er i beholdere på max. 60 liter, og der max. er 240 liter på køretøjet og
- mængden af fyrværkeri ikke overstiger en mængde på 5 kg NEM (NEM = Netto Eksplosiv Mængde), og der ikke transporteres andet farligt gods sammen med fyrværkeriet.

Den krævede uddannelse

Alle personer, som arbejder med farligt gods, skal have en relevant uddannelse. Der er tre overordnede uddannelser defineret i ADR:

- Kapitel 1.3. uddannelse (en grunduddannelse indenfor farligt gods)
- Chaufføruddannelse (ADR-bevis)
- Uddannelse som sikkerhedsrådgiver

Uddannelserne skal suppleres med repetitionskurser/eksamener mindst hvert 5. år.



Kapitel 1.3. uddannelse er en grunduddannelse for alle, der arbejder med farligt gods, men som ikke transporterer farligt gods efter det fulde regelsæt. Det kunne fx. være:

- Personer, som modtager eller sender farligt gods,
- personer, der læsser eller aflæsser farligt gods fra en lastbil,
- personer, som udfylder transportdokumenter,
- personer, der fylder farligt gods i tanke/tankvogne,
- personer, som skal pakke farligt gods eller
- personer, der transporterer farligt gods efter frimængde, begrænset mængde eller undtagne mængder reglerne.

Hvis man transporterer farligt gods efter det fulde regelsæt, så skal man have en chaufføruddannelse (ADR-bevis).

En sikkerhedsrådgiver er en person, som er eksamineret i hele regelsættet og kan rådgive virksomheder om farligt gods i alle dets facetter.

Hvis en virksomhed håndterer/sender/transporterer farligt gods på vej eller med tog efter det fulde regelsæt, så skal de have en sikkerhedsrådgiver tilknyttet.

Er dine medarbejdere omfattet af kravet om kap. 1.3 uddannelse?

Bag Dansk Kemidatabase er vi flere sikkerhedsrådgivere. Har du medarbejdere som er omfattet af kravet om en kapitel 1.3 uddannelse, kan vi uddanne dine medarbejdere, som arbejder med området.

Transportdokumenter

Ved transport af farligt gods efter det fulde regelsæt eller efter reglerne om frimængde, skal der udarbejdes transportdokumenter af afsenderen, som bl.a. indeholder oplysninger om:

- Hvad der transporteres af farligt gods,
- hvilke mængder der transporteres,
- hvilke emballager det er pakket i,
- hvem der afsender,
- hvem der modtager det farlige gods.

ADR Transportdokument						
Bemærk: Der findes over 1000 enheder i dette transportdokument.						
Dato: 26-7-2022						
Afsender: Joblife a/s Jupitervej 1, 6000 Kolding			Modtager: Joblife a/s Ceres Allé 3, 8000 Aarhus C			
Samlet mængde i transportkategori 1: 0 kg/l						
Samlet mængde i transportkategori 2: 220 kg/l						
Samlet mængde i transportkategori 3: 470 kg/l						
Antal kylli	Kolliart	Gods	Vægt (kg/liter)	Transport-Kategori	Faktor	Beregnet point
4	Dunke af 5 L	UN 1300 TERPENTIN, MINERALSK, 3, III (D/E) MILJØFARLIGT Borup Mineralsk Terpentint	20	3	1	20
20	Gasflaske af 11 Kg	UN 1965 CARBONHYDRID GASBLANDING, FORDRÅBET, N.O.S. (Butan/propan), 2.1 (B/D) LPG (Kosangas, Propan, Butan, Mix, flaskegas, F-gas)	220	2	3	660
1	IBC-beholder af 450 L	UN 1202 DIESELOLIE, 3, III (D/E) MILJØFARLIGT Q8 Diesel (Q8 Super Diesel Landbrug, Q8 Entreprenør Diesel, Q8 Excel Entreprenør Diesel, Q8 Excel LandbrugsDiesel)	450	3	1	450
Samlet antalBeregnet point						1130

Transportdokumenter skal udfyldes på nationalsproget i det land, de sendes fra og ved transport uden for Norge, Sverige og Danmark skal de også laves på engelsk, tysk eller fransk. De skal gemmes minimum tre måneder efter transporten er afsluttet.

Få styr på din virksomheds transporter af farligt gods i Danmark med transportmodulet!

Dansk Kemidatabases Transportmodul gør det nemt for dig og din virksomhed at udforme det transportdokument, som skal følge med transporten ad landevejen til afleveringsstedet. Transportmodulet sikrer, at dokumentet indeholder alle lovpligtige oplysninger, og at disse er noteret korrekt.

Kemikerne bag Dansk Kemidatabase har bl.a. gennemgået alle dine produkter i forhold til deres farligt gods klassifikation. Dette gør det hurtigt, trygt og effektivt for dig og din virksomhed at udarbejde et transportdokument, samtidigt med at modulet regner, hvilke regler du transporterer under (fx det fulde regelsæt).

Brug for mere viden?

Kig på [Dansk Kemidatabases hjemmeside](#) og læs om vores forskellige uddannelser og kurser. Vi udbyder bl.a. kurset:

Uddannelse - Online kap. 1.3 kursus - håndtering og transport af farligt gods

Alle, som er involveret i transport af farligt gods, skal have en kapitel 1.3. uddannelse, uanset om mængden af farligt gods håndteres efter det fulde ADR-regelsæt eller reglerne for begrænset mængde, undtaget mængde eller frimængde.

Den eneste undtagelse er, hvis man kører med mindre mængder farligt gods med henblik på selv at bruge det på den adresse, som man kører til (Populært kaldet Montørreglen).

Man er involveret i transporten, når man klassificerer, påfylder, pakker, mærker, læsser, afsender, transporterer og aflæsser farligt gods samt udfylder transportdokumenter eller bestiller transporten af farligt gods.

Kurset består af en grunduddannelse, en funktionsspecifik uddannelse og en sikkerhedsuddannelse som defineret i ADR.

Med et abonnement på Dansk Kemidatabase får I adgang til over 20.000 produkter med tilhørende kvalitetssikret instruktionsmateriale samt sikkerhedsdatablade via QR-koder og stregkoder. Instruktionsmateriale fylder kun to sider og er skrevet på forståeligt dansk. God hjælp i forbindelse med oplæring og instruktion af medarbejdere.



**Brug
for
hjælp?**

**Vi sidder 14
kemikere klar,
hvis du har
spørgsmål.**

Ring til os på
3010 9630

Eller send os en mail på
**dansk-
kemidatabase@
joblife.dk**

